

AZ AUTOBUSZ UTASAI

FEL KETTO ELŐTT néhány perccel gyors, mégsem lassú, léptekkel középmezsgés, személynégyes fiatal ember jelent meg a vendéglő ajtajában, felnevezett a toronyóra, és a jóllakottság nyugalmával elindult az épület mögött útraháson álló autóbusz felé. A sofőr már fönt várakozott az ülésen, csak néhány utas és a kalauz terejéről az autó mellett. A fiatal ember, miután a kocsi oldalára akasztott táskát szemügyre véve meggyőződött arról, hogy ez a busz juttatja el utazása céljához, felszállt és helyet keresett magának. Aránylag kevés utas volt, tehát kedve szerint választhatott a bűrlélek között. Az ablak mellett, a kocsi közepétől kissé hátrább telepedett le, ahol a kerék dobása, vagy az autó farának dobálása nem zavarja az utas fogaát, és alonnan útársáit és a vidéket egyaránt kényelmesen szemügyre veheti. Sőtélkékel télikabátját közben eligazította az ülésen, s azzal átadta magát az utazás hangulatának.

Röviden végigszemlélte útársáit. Mögötte, a túlsó oldalon öreg cigány ült, azzal szemben idősebb, kupecskodó parasztember. Ugyancsak a másik oldalon a fiatal ember szomszédságában bolti csomagokkal megpakolt — mint később kiderült: lakodalomba tartó — gazda telepedett meg. A zöm előtte foglalt helyet, mindjárt a következő padon középkorú, beteges házaspár: fakó vöröshajú férfi, ványadt, ritkás hajszallal, katonaköpenyből alakított télikabátban, és alacsony, egészségtelenül kővér felesége, nagy berlinerkendőkkel átkötve. Előttük pedig két idősebb kővér terpeszkedett el. Túloldalt rövidtélikabátos, megtermett férfi ült egy városiasan öltözött parasztnővel, legelő pedig báránybőrbekecses piacozó fiatalasszony.

Az indulás pillanatában még ketten szálltak fel a kalauzzal: csinos fiatal leány, valószínűleg hazautazó egyetemista, hallgató, akinek modernvonalú öltözetét mögött nem volt könnyű felderíteni a testalkatnak azt a fejlettséget, amely a földi munka követelménye; és — magánosan — elegáns öltözöt, bizonytalan foglalkozásból feltehetőleg könyveden élő, nyugdíjas kinézésű úriember. Aztán már csak a kalauz jött, kinek puha arcán drótkeretes — egyik szára helyén fekete madzaggal pótolta — szemüveg trónolt.

Az időmarta, kiselejteztését megért autóbusz hörögve neki-vágott a város forgatagának. HOSSZÚNAK TUNÓ negyedóra után, amikor már a sima nemzetközi műuton haladt a beteg jármű, kellemetlen illat kezdte ingerelni utasait. Lassan havány köddé fejlődött ez a szag, s ekkor mindenki feljegyelt rá. — Valami ég — jegyezte meg a rövidtélikabátos férfi, akiről közben kiderült, hogy tanácselnök. — A fűtőtestből jön... — al-lapította meg a nyugdíjas külse-jű, elegáns öregúr.

— Á, csak a festék — nyug-tatta utasait a kalauz. — Bizo-nyára nagyon felmelegedett a fűtőtest.

De ekkor már jól látható és ködhözteszt füst terjengett a kocsi-ban. — Kellemetlen — gondol-ta a fiatal ember —, de a körül-ményekhez képest elviselhető. Az egyetemista lány rokon-szerenével pillantott fel a hall-gatásáért, mert ő maga úgy érez-te, lealacsonyítja magát azzal, ha előbbem nyitvánit. Ehelyett később enyhén fintorogva zseb-kendőit tartotta az orra elé.

— De itt csakugyan ég vála-mi! — szólalt meg ekkor a ci-gány. — A kupec — kezdeményező ter-mészet lévén — mindjárt javas-latot is tett: — Nyissák ki az ajtó!

Erre már az egyik kőfa is fel-jegyelt, és tömören tolmácsolta a feldagadt lány a mellette ülő-nek: — Hallod: valami ég! — És elkezdtek össze-vissza kiabálni: — Álljunk meg! Álljunk meg! A kalauz tanácsalával körül-tekintett a hangzavarban, s megnyugtatóképp bizonytalanul ismét kijelentette:

— Csak a fűtőtest... Azonban mégis megnyomta a csengő gombját a többfelől, „de ég” és „csak álljunk meg” kiál-tásokra.

A kocsi, amilyen gyorsan csak tudott, leállt, és kinyit az ajtó. — Mi van? Mi van? — kér-dezte a bekecses asszony a zök-kenéstől felriadva.

— Semmi, csak ég valami — vetette oda a mögötte ülő fiatal-ember.

A katonaköpenyes ebben a pillanatban fölretent.

— Hallod anyja! Tűz van... meneküljünk! — S már föl is ugrott, hogy kirohanjon. De hirtelen visszafordult. Mert azért a feleségét se akarta cserben hagy-ni, aki riadtan kapkodott utána: — Mi? Mi? Mi?

— Tűz! — szólt rá izgalomtól resakolt hangon az ember. — Gyerünk...

— Ó, hát, már itt se hagyják nyugton a szegény beteget... a kórházban meg fölrobbant a ka-zán... — jajgatott az asszony, amint batyuikkal menekültek kijel.

De a kalauz útjukat állta. — Ne szálljanak ki, mindjárt indul a kocsi!

— De tűz van... — lökte fél-re az ember a kalauzt.

— Mondom, hogy csak a fű-tőtest! — veszekedett az, mérge-sen erőltetve tompa hangját.

— De... A kocsi — most már nyitott ajtóval — újra elindult. A férfi kétségbeesve tekintett körül. De mikor látta, hogy mindenki nyugodtan ül a helyén, bosszús szé-gyenkezéssel visszatszokta az asszonyt.

A FRISS, FAGYOS LEVEGŐ pár perc alatt eloszlatta a kellemetlen füstöt, a hó tiszta illatát hozva helyébe. A kocsi-ban hűvös lett, s most már emiatt zú-golódtak az utasok, míg újra meg nem állította a kalauz a buszt, hogy a sofőr egy gomb-nyomással becsukja az ajtót.

Igen ám, csak most, mikor már néhány kilométert írtgetett az autóbusz, megint érezni lehe-tett a kellemetlen szagot. Így hát kezdődött minden előről. Az utasoknak az a része, melybe a kevésbé kényesek tartoznak, is-mét az ajtó kinyitását követelte. A lakodalomba készülő gazda, ki eddig némán, s némi bölcs derével figyelte a fejleményeket, megigazította csomagjait, s átszólt a fiatalembernek:

— Látja: ilyenek az emberek. Nem férnek össze. Egyik felé-nek bűdös a meleg, a másiknak meg hideg a tiszta levegő. De még saját magukkal se tudnak ki-járni, mert egyik pillanatban azt követelik, hogy nyissák ki az ajtót, aztán meg azért rimá-nkodnak, hogy csukják be! Hogy aztán újra kinyitassák!

A fiatal ember elmosolyodott az öreg filozófiáján, amely tet-szett is neki valamelyest, mert ő szintén az olyan emberek kö-zé tartozott, akik közömbössé képesek tenni magukat a pillan-atnyilag javíthatatlan körülmé-nyekkel szemben, miközben megértően mosolyognak maguk-ban a többiek nyugtalanságán. Hirtelen még idézet is jutott eszébe az ember tragédiájából: „Vedd komédiának, s legott ne-vetni fogsz”. — Nem rossz — mondta félhangon —, nem rossz...

Ezalatt már kétszer is kinyitot-ták, majd ismét becsukták az aj-tót, azzal a változatossággal, hogy már meg sem állt emiatt a busz, s a kalauz, beleunva az ellentétes kívánságokba, ügyet sem vetett az utasokra. Fásult lemondással ült az ajtó mögött, szemközti velük, s talán éppen azon tűnődött, hogy vajon mi-ként is tehetne itt, ennyi ember között igazságot, ha még otthon, a családjában sem sikerül. He-lyette, a nyugdíjaskinézésű öreg-úr vette át kézzel, minden felszólítás nélkül a döntőbíró szerepét, és tolmácsolta időrl-idozra a többség, pontosabban a nagyobb hangerő véleményét a sofőrnek. Emiatt ott helyezke-dett el a sofőrülékbe nyúló, jár-gatható kis pléhablaknál, a fia-tal lány szomszédságában.

LASSANKENT A KÜZÜM-BÜSEK csoportja került több-ségbe, akik már beletörődtek a három lehetőségbe: vagy rossz-

a levegő, s ez kellemetlen, vagy hideg, s ez sem jobb, s végül mindenképpen fölöslegesen izgat-ják magukat, ha ezzel törődnek. Ezért inkább saját gondolkaikkal foglalkoztak, ezekről beszélgettek útársáikkal.

Ekkor már csak a katonaköpe-nyes és a felesége, meg a két kőfa szavazott váltakozva kettő-kettő arányban, hol az ajtónyí-lás, hol a becsukás mellett...

Eközben megállához ért a busz. Néhányan fölzártak. Név-napról jöhettek valahonnét han-gos jókedvvel. Beszélgetésük el-nyomta az elégedetlenségek vi-táját, s a következő megállókig már csupán egyszer került sor ajtónyitásra. Ott pedig még nagyobb tömeg szállt a kocsi-ba, hogy amikor tovább indult a busz, már zsúfolásig tele volt, még a padok között is álltak.

Ezért már senki sem figyelte a négy utas óhajait, sem a kellemetlen szagot. De az is lehet, hogy ekkorra megszűnt a füst, és hogy igaza volt a kalauznak, tényleg csupán a festéket pörkölte a fűtőtest melege. Így azután a négy ember is beletörődött lassanként abba, hogy engedniök kell, mivel úgy-sem hallgat már rájuk senki. A két kőfa a piaci árak értékelésé-be kezdett, a házaspár pedig

visszahúzódtott betegsége ma-gányába.

A nyugdíjaskinézésű férfi, megunva népszerűtlenné vált döntőbírói szerepét, az egyete-mista lánynak kezdett öregura-san udvarolgatni. Az többsé-ges és megértő mosollyal fogad-ta a bókákat, arcát persze enyhe közömbösséggel látványozva. mi-közben nagyon is izgatta képze-lejét a meglelt kőfa férfi szerel-meskedése. De azért még egy ér-deklődő búcsúpillantást a fiatal-ember felé is bocsátott.

A LAKODALOMBA UTAZÓ gazda ekkor újból átkucskált az álldogálók között, s amint észrevette a fiatalembert, meg-szólt.

— Na látja, mindjárt nem ug-rálnak az emberek, ha látják, hogy úgyis hiába!

— Nono! — válaszolt amaz. — Talán inkább, ha észreveszik, hogy rajtuk kívül még sokan vannak a világon, s mindenkit más gond foglalt el?

— Mindegy az — felelte visz-sza a lakodalmas —, mindenké-pen csak arra kell rájönniök, hogy nem egyedül ők a császár-rok.

S az autóbusz nyugodtan dő-cögött tovább.

Németh Ferenc

A felvétel utolsó napja

Látogatás a szegedi Pedagógiai Főiskolán

A FŐISKOLA Április 4 üti épületében, a bejárati lépcsőház-ban nagy felirat üdvözlö a felvé-teli vizsgára érkezett hallgató-jelölteket. A ház különben olyan ezen a napon, mint a megboly-gatott méhkas. Mindenütt a fo-lyosokon emberek — jegyzeteket tanulmányozó vizsgázók. Ki ál-lamvizsgára vár — mint gyar-korlóes tanár, — ki pedig a fel-vételi bizottság hívó szavára fi-gyeli, mármint arra, hogy szólít-sák nevét.

A szegedi Pedagógiai Főisko-lán — amint Gruber elvtársától, a tanulmányi osztály vezetőjétől értesültünk — ebben az évben ismét több százan jelentkeztek az új tanévben induló magyar-tör-ténelem, magyar-ének, magyar-nemzetiségi, matematika-fizika, matematika-kémia, földrajz-rajz és biológiai-földrajz szakra. Ez az érdeklődés igen örvende-tes és nyilván alapja is egyben az új tanév jó munkájának.

A FELVÉTELI VIZSGÁK utolsó napja volt. A tornaterem-ben a magyar, történelem és nemzetiségi szakra jelentkezők utolsó csoportja dolgozta ki az írásbeli tételeket. Az irodalmá-rak Arany János költői pályájá-nak a szabadságharc bukásáig terjedő időszakáról, ugyanazok nyelvészetéből „En és helyes-írás” címmel írtak dolgozatot. A történelem a „Dózsa-féle pa-rasztlázadás jelentőségé” című tételt dolgozták ki. A nemzeti-ségi szakosok pedig — románok és szlovákok — anyanyelvükön írtak egy-egy témáról dolgozatot. Az írásbelizők között találtunk bekecsesabakat, budapestieket, székesfehérváriakat, győriekeket, debrecenieket, stb.

A főiskola gyakorlóiskolájának második emeletén székelő rajz-tanszék termében is teljes erő-vel folytak a felvételi vizsgák. Itt a felvételi két részből áll: gyakorlati rajzból és egy elmé-leti dolgozat megírásából. Két nagyobb rajzteremben dolgoz-nak a jelöltek. Egy-egy markán-s vonású „szoborfejről kell vázlat-rajzot készíteniök. A fej megvilá-gítása igen jó, — még jobban kidomborodnak az éles vonások. Ezzel is könnyítik a munkát.

Mig a diákok a rajztáblák fölé hajolnak, beszélgetünk Ma-jor Jenővel, a tanszék munka-társával. Major elvtárs kiemeli, hogy milyen nagy fontosságú iskolai oktatásunkban a rajz-ta-ni-

tás. Sokat jelent a politéchnikai és esztétikai nevelésben is. Ná-lunk — Magyarországon — saj-nos még sok kívánnivaló van ezen a területen, hiszen az álta-lános iskolákban rajzot tanító nevelők: nyolcvan százaléka nem szakképzett rajztanár.

Különben a felvételi vizsgán-itt az egész tanszemélyzet: Winkler László elvtárs, tanszék-vezető és Kopasz Márta munká-társ tanácsokkal segítők, köny-nyítik a vizsgázók munkáját.

A gyakorlóiskola épületének másik szárnyában, a második emeleten vizsgáztatja a magyar-ének szakra jelentkezőket a felvételi bizottság: dr. Szeghy Endre tanszékvezető főiskolai ta-nár az elnök, Benkő László és Pósa Péter tanszékvezető főis-kolai tanárok, bizottsági tagok. Bizony nem könnyű a felvételi vizsga: a jelöltek az írásbeli dolgo-zat megírása és a zongoragya-korlat után jelennek meg a szó-beli felvételi vizsga-bizottsága előtt. Itt először zeneelméleti és gyakorlati, majd nyelvészeti és irodalmi tudásukról kell számot adniok.

A JÓL VIZSGÁZÓ jelöltek mellett akadnak azért furcsa ese-tek is. Az egyik jelentkező fel-vételi-aktaanyagához érdekes írást mellélt az illetékes járási DISZ-bizottság titkára. A levél szerint a jelölt a zene-elmélet-ben gyenge, de a „gyakorlatára nem lehet szavakat mondani, olyan gyakorlattal rendelkezik mindenemű hangnemen”. „Épp-ezért — írja a járási titkár — kérjük az elvtársakat, hogy eze-ket a javaslatokat vegyék figye-lembe és javaslatunkat a leg-messzebbmenő támogatásá...” Sajnos a jelölt a bizottság előtt távolról sem tett tanulságot leg-messzebbmenő képességeiről, mert írt egy igen gyenge dolgo-zatot, produkált egy elég gyen-ge gyakorlati bemutatást, majd belezavarodott a mondatelm-zésbe, stb., stb. Egy szóval: más-rol jobban meg kell fontolnia egy járási DISZ-bizottságnak, hogy kinek, milyen képességű embernek ügyében kéri a leg-messzebbmenő támogatást.

Persze ez csak egyedi, elszí-getelt jelenség. A jelöltek több-ségének felelete alapos, jó felké-sztültségről tanúskodott. S re-méljük, a kezdeti eredmény jel-lemez majd a felvételt nyert hallgatók további munkáját, ta-nulmányi eredményeit is.

— A Magyar Írók Szövet-sége szegedi csoportjának csütörtökön tartott taggyüle-sén megválasztották az ötta-sz vezetőket. A vezetőség tagjai: Dér Endre, Madácsy László, Németh Ferenc, Petro-vác István és Somfai László.

— A Móra Ferenc Művelő-dési Otthon színjátzó cso-portja július 21 és 22-én este 8 órai kezdettel adja elő a „Cigány” című 3 felvonásos népszínművet Komoly Péter átdolgozásában. Jegyek elő-vételben kaphatók Munkácsy utca 6, szám alatti

Ki a gazdája...?

Néhány évvel ezelőtt Szegeden is megjelentek az oszlopokra szerelt csinos kis szemétygűtő fémdoboz-kák a belvárosi utcákban, a kőterek bejáratánál és egyik-másik tisztántartott sétányon. A kis dobozkák-ból bőven került a Széche-nyi térre is, s ez nagyon jó, mert a dobozkák igen tet-szetősek, s ami a fő: a cél-nak kitűnően megfelelnek. Az viszont nem tetszetős, hogy az új dobozkák mel-lelt otthagyták a Széchenyi téren a vizelőtti, örmötlan szemétygűtő kosarakat is, melyek teljesen hasznave-hetelenek méteres öntött-vas valóságukkal, mert a beléjük dobott papír, vagy egyéb hulladék kihullik az időrdáta, feneketlen kosa-rakból.

A Köztisztasági Vállalat

azt mondja, hogy a már célszerűtlen vizelőtti 3-4 szemétygűtő kosár nem az övé, tehát nem is távolít-hatja el onnan, hogy eset-leg kijavítva olyan helyen állítsák fel őket, ahová még nem jutottak a csinos kis dobozkák.

Igy hát nem marad más hátra, mint, hogy a kiszol-gált szemétygűtő kosarak gazdája, vagy gazdá-minél előbb távolítsák el a kosarakat. A modern do-bozkák mellett úgy sincs semmi keresnivalójuk. Csak bosszantják az embereket és megnevetetik a külföl-di és a hazai vendégeket, akik sehol másutt nem lát-nak már ilyen örmötlan, vizelőtti tárgyakat, csak Szegeden, a Széchenyi té-ren.

L. F.

A Tudomány világától

AZ ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT TERMÉSZETTUDOMÁNYI ROVATA

Méhpusztító darazsak

A méhek rossz idő, vagy kevés mézleget esetén tár-saiktól igyekeznek elszedni a mézet. Az egymás közötti harcban legyőzöngyűle még könnyebben esnek áldozatul ellenségeiknek. Főleg erdő közelében veszedelmes a fa-odvakban fészkelő nagytüstű lódarázs. Képes sorban öldö-s-ni a méheket, hogy a méh mézgyomrához, vagy a kap-tár méztartalmához jusson.

Szegeden két darázsféle-ségtől kell tartanunk: ritkáb-ban a német darázs-tól. Főleg kukacokkal, nyűvekkel táplálja fiasítását. A heréket és a mézhány miatt egymás-sal hadakozó és így legyőngyűlt méheket elhordja. A kaptár közelében, mint biztos táplál-kozási helyre vissza-visszatér és állandóan apasztja a kap-tár lakóinak számát. Hatal-mas futball-labdányi, kerek földalatti fészket — melyet főleg homokos talajba épít — estefelé, amikor dermedt álla-potban pihennek a darazsak, feltűnően állnak ki és semmi-sítjük meg.

Sokkal veszedelmesebb gyilkos az úgyancsak fekete alapszínű, sárga rajzolatú méhfarkas. (Lásd a második képet). Csakhogy míg a né-met darázs felső szárnyai pi-henő állapotban hosszabban összehajthatók, a méhfarkas mind a négy szárnya pihené-skor is teljesen a test fölé borul. A kettő rajzolat, alak-ja is különbözik egymástól, amit félföldalt, repülő állapot-ban feltűnően rajz is elárul az alapos szemlélőnek. A méhfarkas élete különösen érdekes: nőténye a rövid párzási idő után egyedül ma-rad, fészket, kapar fiasításá számára, petéit lerakja, és sorsukra bízva. Maga a darázs télen elpusztul, de lárvái a legnagyobb hideget is kibír-ják. A fészkek kamrákba ága-zik. 3-4 méhél megteleik a kamra, amikor is egy-egy pe-tét rak hozzájuk a darázs, majd betemeti. Alattomosá-gára jellemző, hogy együtt lakmározik a méhekkal a vi-rágok nektárjából. Amikor pedig a virágpórtól és nektár-tól neheztől méh útrakál, a nőtény utánaröpi, utóleri, fullánkjával a levegőben meg-bénítja, és a tehetetlen méhet háttal lefelé, fejfelé hátrahé-zó állapotban, röptében magá-val cipeli. Alkalmass helyen erős szájrészeivel szétrágja, méz-gyomrának nektárját felnya-logatja. A megölt méhek má-sik részét pedig költőfészkebe cipeli.

Ebben az évben feltűnő sok méhfarkas található Szeged utcáin. Utón-ütfélen sok a ki-nyújtott nyelvvel elpusztult méh, s ez a méhfarkas műve. Az egy-két éve készült, vagy javított úttesteken, ahol a kő-kockák között még elég friss és laza a föld, a követet közé is be tudja ásní fészket. A begyepesedő szakaszokon a növényzet gyökere alkalmat-lanná teszi a fészkepítésre az ilyen úttestet.

A Bocskai utca 100 méter hosszú, két évvel ezelőtt kő-vezett úttestén például har-minc fészket figyeltem meg. Számoljunk egy kicsit, mi-lyen kárt tehetnek a méhes-ben a belvárosi rövid utcán felnevelkedő méhfarkasok. Egy fészkekben átlagosan tíz kamra van, a megfigyelt ut-cában összesen 300. Egy kam-ra három-négy méhet tartal-maz. Ez már legalább 900 méh. Egy nőtény naponta átlagosan nyolc méhet fo-gyaszt, négy hónapig él, te-hát 960 méhet pusztít el. Har-minc fészkekről lévén szó, máris 28.800 méhről kell be-szélünk. Egy generációt szá-mítva pedig egy százméteres útszakasz méhfarkasai kerek 40.000 méhet fálnak fel. Ha a méhfarkas fejlődését valami kedvezőtlen körülmény meg nem gátolná, a 2,5 kilométerre is elröpülő darázs hamarosan tönkretenné a méhészetet.

A következő úttestek begye-pesedése, kátránnyal, aszfalt-tal való beöntése meggyorsít-ja a méhfarkas kipusztulását. Ezzel az eljárással, tehát a méhészetnek is hasznót haj-tunk.

Timár Lajos

— „MESEL A BALETT” CÍMMEL csütörtökön este fél 9 órakor kerül bemutatásra az Országos Filharmónia szegedi kirendeltségének legújabb mű-sora. A műsorban fellép Lakatos Gabriella, Pásztor Vera, Szarvas Janina, Vashegyi Ernő, Ósi Já-nos, Havas Ferenc, valamint Góra Klára, Eck Imre, Végvári Zsuzsa, Keresztes Imre, Szántó Bálint és Balogh Ágoston. Műso-ron Weiner, Kabalevskij, Gershwin, Bartók, Debussy, De Falla és Saint-Saens műveiből. Közreműködik a MÁV Filhamó-nikus zenekar, vezényel: Hollay Béla, konferál: Ember György. Rossz idő esetén az előadást szombat estére halasztják el.